तथाप्यधर्मोऽनेनकृतइतिकुतोज्ञायतेतत्राहुः सूर्यइति अहनीअहश्चरात्रिश्चकमुदकम् कुःपृथ्वी दैत्यस्यजीवस्य यथाहुः आदित्यचंद्रावनिलो ऽनलश्चद्यौर्भूमिरापोहृदयंयमश्च अहश्चरात्रिश्चउभेचसंध्येधर्मश्चजानातिनरस्यवृत्तमिति ॥ ४२ ॥ स्थानमाहुः एतैर्निमित्तभूतैर्विज्ञातः दंड्या नाहुः सर्वइति ॥ ४३॥ विपरीतानिअभद्राण्यपिकर्मिणांसंभवंति यतस्तेषांगुणसंगोऽस्ति यदिकश्चिदकर्तास्यात्तर्हितस्याभद्राणिनस्युः नत्वेत दस्तीत्याहुः नहिदेहवानकर्मकृदस्तीति अतः सर्वेकर्मिणः कर्मिणांचपापस्यावश्यंभावित्वात् तेसर्वेदंडमर्हंतीत्यर्थः ॥ ४४ ॥ कथंस्वित्ध्रियतेदं डइत्यस्योत्तरम् येनेति धर्मोवेतिदृष्टांतः अधर्मानुसारेणदंडोधर्मानुसारेणसुखवदित्यर्थः ॥ ४५ ॥ नकेवलंसूर्यादयएवज्ञापकाः किंत्वर्थापत्तिर

सूर्योग्निःखंमरुद्वावःसोमःसंध्याऽहनीदिशः॥ कंकुःकालोधर्मइतित्येतेदैत्यस्यसाक्षिणः ॥ ४२ ॥ एतैरधर्मो विज्ञातःस्थानंदंडस्ययुज्यते॥ सर्वेकर्मानुरोधेनदंडमर्हंतिकारिणः॥ ४३ ॥ संभवंतिहिभद्राणिविपरीतानि चानघाः॥ कारिणांगुणसंगोऽस्तिदेहवान्नत्वकर्मकृत्॥ ४४ ॥ येनयावान्यथाधर्मोऽधर्मोविहसमीहितः॥ सएवतत्फलंभुंक्तेतथातावदमुत्रवै ॥ ४५ ॥ यथेहदेवप्रवरास्त्रैविध्यमुपलभ्यते ॥ भूतेषुगुणवैचित्र्यात्तथा ऽन्यत्रानुमीयते॥ ४६ ॥ वर्तमानोऽन्ययोःकालोगुणाभिज्ञापकोयथा ॥ एवंजन्मान्ययोरेतत्धर्माधर्मनिदर्श नम्॥ ४७॥ मनसैवपुरेदेवःपूर्वरूपंविपश्यति॥ अनुमीमांसतेपूर्वंमनसाभगवानजः ॥ ४८ ॥

पीत्याहुः यथेति हेदेवप्रवराः इहजन्मनिशांतघोरमूढत्वेनवासुखदुःखमिश्रत्वेनवा धार्मिकत्वादिनात्रैविध्यंभूतेषुयथोपलभ्यते तथाऽन्यत्रज न्मांतरेऽनुमीयते त्रैविध्यान्यथाऽनुपपत्त्याकल्प्यते ॥४६॥ वर्तमानजन्मनापूर्वापरजन्मधर्माधर्मज्ञानंभवतीतिसदृष्टांतमाहुः वर्तमानोवसंतादि कालः अन्ययोर्भूतभविष्ययोः वसंतयोः येगुणाः पुष्पफलादयः तेषामभिज्ञापकोयथा एवमेतज्जन्मअन्ययोर्भूतभाविजन्मनोः धर्माधर्मौनिदर्श यतीतितथा ॥४७॥ अयंचधर्माधर्मज्ञानप्रकारोऽन्येषां धर्मराजस्तुमनसैवसर्वंपश्यतीत्याहुः पुरेसंयमिन्याम् स्थितएवदेवोयमः देहेस्थितोंऽतर्या मीवा जीवस्यपूर्वरूपंधर्माधर्मादियुक्तंविशेषेणपश्यति अनुअनंतरमपूर्वरूपंमीमांसते यद्यस्यानुरूपंतत्विचारयति यतोऽसौभगवानजः॥४८॥